

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 1. oktober 2020

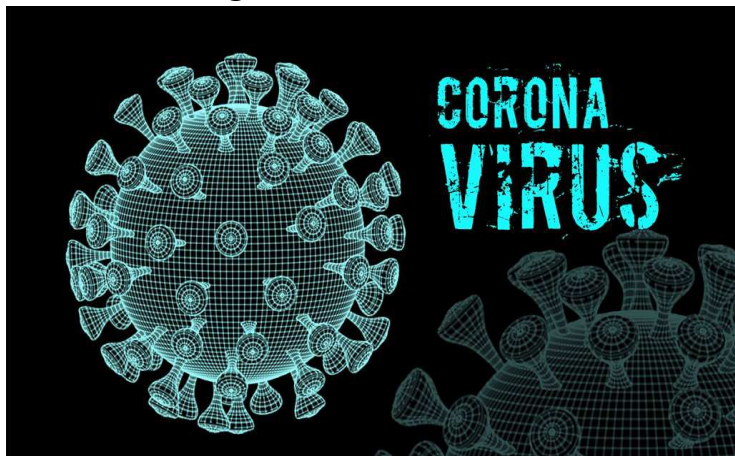
J.nr. 2015-96-lmj

Indberetning nr. 4/2020

Emner:

- *COVID-19 har igen ramt Færøerne.*
- *Endnu tre meningsmålinger viser, at den nuværende landsstyrekoalition står til at miste sit flertal.*
- *Lagmandens Olaitale var i år bygget op omkring betydningen af tryghed i utrygge tider.*
- *Tjóðveldi har fremsat lovforslag om overtagelse af Landslægefunktionen, samt politi, anklagemyndighed og kriminalforsorgen for Lagtinget.*
- *Lagmanden har indledt arbejdet med at ajourføre den færøske styrelsesordning.*
- *Mulighed for tildeling af dansk personnummer til færinger.*
- *Valg af 5G-udbydere på Færøerne til debat.*
- *Både direktøren og bestyrelsesformanden i Føroya Tele har besluttet at fratræde deres poster.*
- *Landsstyremanden for udenrigsanliggender Jenis av Rana og forsvarsministeren har drøftet spørgsmålet om opsættelse af en overvågningsradar på Færøerne.*
- *Lagtingsmedlem Kristina Háfoss stiller spørgsmål til lagmanden om muligt aflytning på Færøerne i forbindelse med sagen om Forsvarets Efterretningstjeneste.*
- *Udenrigsminister Jeppe Kofod på besøg på Færøerne.*
- *Den færøske repræsentation i Israel bliver placeret i Tel Aviv.*
- *Færøernes Økonomiske Råd's nyeste rapport.*
- *Færøerne bevarer sin nuværende kreditvurdering Aa2 i Moody's nyeste rapport.*
- *Landsstyret har fremsat forslag til finanslov 2021.*
- *Først i 2021 bliver der taget stilling til, hvornår den generelle systemiske buffer på Færøerne skal hæves.*
- *Rusland har genåbnet for import af makrel og laks fra Færøerne.*
- *Årsregnskabet for ALS (den færøske arbejdsløshedskasse) viser stort overskud i 2019.*
- *Den færøske turistbranche er hårdt ramt som følge af COVID-19.*
- *Befolkningstallet fortsætter sin vækst, dog med mindre fart end tidligere.*
- *Lagtingets ombudsmand stopper med udgangen af 2020.*
- *Steen Nørskov udnævnt til chefpolitiinspektør på Færøerne.*

COVID-19 har igen ramt Færøerne

Den Første COVID-19 bølge på Færøerne, som medførte i alt 187 positive tilfælde, fandt sted i perioden fra 3. marts 2020 til 9. maj 2020, hvor den foreløbig sidst smittede person blev erklæret rask.

Herefter fulgte en periode på 10 uger, hvor der ikke blev konstateret nogen COVID-19. Flere af de indførte restriktioner blev ophævet, ligesom turister så småt begyndte at besøge Færøerne igen.

Situationen betød, at den store årlige Olaifest den 28. og 29. juli tiltrak en del mennesker, ligesom der i samme periode blev afholdt en del private arrangementer med deltagelse af mange mennesker. Kort efter Olai brød COVID-19 ud blandt befolkningen igen. I løbet af en uge blev i alt 98 personer testet positive, og over 1.000 personer blev sat i karantæne. Befolkningen blev af landlægen på Færøerne opfordret til at leve som om, alle var syge.

Man fortsatte den stramme inddæmningsstrategi fra foråret, og alle blev tilbudt gratis test uden lægehenvielse. Alle indrejsende er siden starten af juni blevet testet ved ankomst til landet samt opfordret til at lade sig teste igen på 6. dagen efter ankomst. Lagtinget vedtog den 29. september, at rejsende fra 1. oktober selv skal betale en afgift på 312 kr. for testning ved indrejse til Færøerne.

Færøerne har gennem hele corona-pandemien haft stor succes med landets testkapacitet samt efterfølgende analysearbejde. Således blev der på en enkelt dag foretaget 4.882 prøver, og det er kun enkelte gange forekommet, at alle testresultaterne ikke har været klar den efterfølgende formiddag. Den effektive testning har medført, at man hurtigt kan gå i gang med smitteopsporing, hvor den smittedes nære kontakter er blevet bedt om at gå i 14 dages frivillig karantæne. Det skal bemærkes, at der ikke er indført de nye regler i epidemilovgivningen, og derfor beror alle tiltag på frivillighed blandt befolkningen.

Siden sidst i august er det lykkedes at bringe det daglige smittetal ned på et acceptabelt niveau. Den 30. september 2020 er i alt 467 personer konstateret smittede, hvoraf 429 er erklæret raske. Færøerne har pt. ingen indlagte COVID-19 patienter, ligesom man ikke har oplevet dødsfald som følge af COVID-19 og kun ganske få har været indlagt. Der er på nuværende tidspunkt foretaget i alt 125.690 test.

Endnu tre meningsmålinger viser, at den nuværende landsstyrekoalition står til at miste sit flertal

I løbet af august og september måned er der foretaget tre nye meningsmålinger vedr. valg til Lagtinget. Fælles for alle tre meningsmålinger er, at den nuværende landsstyrekoalition (Sambandsflokkurin, Fólkaflökkurin og Miðflokkurin) står til at miste sit flertal.

Ved den seneste meningsmåling, som Gallup har lavet for avisen Dimmalætting, går Fólkaflokkurin tilbage fra 24,5 pct. ved valget i 2019 til 19,4 pct. og mister derved et mandat. Også Sambandsflokkurin og Miðflokkurin står hver til at miste et mandat. Javnaðarflokkurin står ifølge meningsmålingen fra Gallup til at blive den helt store vinder, hvis der var valg i dag, med en stigning fra 22,2 pct. ved valget i fjor til nu 28,7 pct. Det svarer til en fremgang på tre mandater. De øvrige partier opnår samme mandatfordeling som ved valget i 2019.

Af meningsmålingen foretaget af spyr.fo den 31. august 2020 fremgår det endvidere, at 35,2 procent ønsker den tidligere lagmand Aksel V. Johannesen (formand for Javnaðarflokkurin) som lagmand. 29,3 pct. ønsker den nuværende lagmand Bárður á Steig Nielsen (formand for Sambandsflokkurin) som lagmand. På tredjepladsen kommer Høgni Hoydal (formand for Tjóðveldi) med 9,9 pct.

Lagtingsvalget aug. 2019, samt de tre seneste meningsmålinger, pct.

Antal mandater i parentes.

Parti	Lagtingsvalget Aug. 2019	Spyr.fo 13. aug. 2020	Spyr.fo 31. aug. 2020	Gallup Sept. 2020
Fólkaflokkurin	24,5 (8)	25,0 (8)	23,6 (8)	19,4 (7)
Sambandsflokkurin	20,3 (7)	17,9 (6)	17,1 (6)	18,8 (6)
Javnaðarflokkurin	22,1 (7)	25,8 (9)	28,5 (10)	28,7 (10)
Sjálvstýri	3,4 (1)	2,3 (0)	2,8 (0)	4,1 (1)
Tjóðveldi	18,1 (6)	17,6 (6)	16,4 (5)	17,7 (6)
Miðflokkurin	5,4 (2)	4,9 (2)	5,4 (2)	4,5 (1)
Framsókn	4,6 (2)	6,6 (2)	6,3 (2)	4,8 (2)
Framtakið	0,9 (-)			
Føroyaflokkurin	0,5 (-)			
I alt	100 (33)	100 (33)	100 (33)	100 (33)

Lagmandens Olaitale var i år bygget op omkring betydningen af tryghed i utrygge tider

Det nye lagtingsår startede den 29. juli med lagmandens åbningstale, den såkaldte Olaitale, som var bygget op omkring den utryghed og påvirkning, som coronapandemien har på samfundet. Lagmand Bárður á Steig Nielsen (Sambandsflokkurin) lagde vægt på det gode samarbejde, som koalitionen og oppositionen har haft i forbindelse med håndtering af coronapandemien og roste samtidig den færøske sundhedssektor for håndteringen af situationen.

I sin tale fremhævede lagmanden endvidere betydningen af at skabe nødvendig balance mellem turisme og landbruget og nævnte, at det ville blive fremsat et lovforslag herom i Lagtinget i løbet af efteråret. Endvidere gjorde lagmanden det klart, at det ikke er landets opgave at drive aktieselskaber,

og derfor vil det være mest hensigtsmæssigt at privatisere nogle af de selskaber, hvor landet står som medejer. Lagmanden lagde dernæst vægt på betydningen af klimavenlig strøm, hvor det er vigtigt, at flere aktører får lov til at være med til at producere grøn strøm, ligesom el-nettet hos SEV (fælleskommunalt elselskab) bør privatiseres.

Angående boligsituationen på Færøerne fremhævede lagmanden, at Bústaðir (offentligt ejet boligselskab) vil få lov til at optage lån på 400 mio. kr., hvoraf 200 mio. skal være øremærket til boliger til personer med særlige behov. Til sidst i sin tale kom lagmanden ind på, at der nu er skabt trykke rammer om fiskerindustrien og henviste i den forbindelse til den nye fiskerilovgivning (Lagtingslov om havets ressourcer).

Efterfølgende har lagmandens tale mødt kritik fra oppositionen, og enkelte medlemmer af koalitionen har tilkendegivet deres kritik af visse punkter.

Under debatten af Olaitalen i Lagtinget blev privatisering af Føroya Tele nævnt som en mulighed. Jóhan Dahl (Sambandsflokkurin) tilkendegav, at han ikke er enig heri, fordi Føroya Tele har en særlig betydningsfuld opgave for samfundet. Angående privatisering af selskaber synes der at være enighed om, at Atlantic Airways ikke skal privatiseres. Landsstyremanden for finansanliggender Jørgen Niclasen (Fólkaflokkurin) oplyste, at prisen for de 34 pct., som landet ejer i Bank Nordik, er opgjort til 300. mio. kr., og at landstyre ikke vil sælge for under denne pris.

Der synes endvidere at være usikkerhed om, hvorvidt koalitionen står sammen om forslaget vedrørende muligheden for at færdes i fjeldene, som skal skabe den nødvendige balance mellem landbrug og turisme.

Oppositionen er endvidere uenig i koalitionen politik om boliginvesteringer. Den tidligere lagmand Aksel V. Johannesen (Javnaðarflokkurin) fremførte, at når koalitionen giver Bústaðir mulighed for at optage lån, som skal anvendes til socialgavnligt formål, herunder opførelse af et børnehjem, så er der reelt tale om investeringer uden om finansloven, hvilket han mener er forkert.

Rigsombuddets oversættelse af lagmandens tale er vedhæftet som et bilag til denne Indberetning.

Tjóðveldi har fremsat lovforslag om overtagelse af Landslægefunktionen, samt politi, anklagemyndighed og kriminalforsorgen for Lagtinget

Forslag i Lagtinget vedr. overtagelse af Landslægefunktionen på Færøerne

Tjóðveldi (Republikanerne) fremsatte den 4. august 2020 et forslag i Lagtinget (Lagtings sag nr. 8/2020) om overtagelse af de opgaver, der ligger under Landslægen på Færøerne. Som begrundelse for overtagelsen anføres i bemærkningerne, at det er behov for at få en faglig myndighed på sundhedsområdet på Færøerne, der kan rådgive landsstyret, kommunerne og offentlige myndigheder om sundhedsfaglige spørgsmål. Lagtinget 1. behandlede forslaget den 3. september 2020.

Debatten i forbindelse med 1. behandlingen af lovforslaget viste, at det ikke kan udelukkes, at der vil være et flertal i Lagtinget for forslaget, selv om det er fremsat af et oppositionsparti. Blandt partierne i landsstyret tog kun Sambandsflokkurins ordfører afstand fra en overtagelse. Under debatten blev der dog samtidig refereret til, at Sambandsflokkurins landsstyremedlem for sundhedsanliggender, Kaj

Leo Holm Johannesen, i forbindelse med en anden debat i Lagtinget dagen før ikke havde udelukket en overtagelse af Landslægefunktionen.

Forslag i Lagtinget vedr. overtagelse af politi, anklagemyndighed og kriminalforsorgen

Tjóðveldi (Republikanerne) fremsatte den 4. august 2020 et forslag i Lagtinget (Lagtingssag nr. 2/2020) om overtagelse af politi, anklagemyndigheden og kriminalforsorgen. Som begrundelse for overtagelsen anføres i bemærkningerne, at overtagelsen anses som en forudsætning for at styrke Færøerne som en nation med en demokratisk styrelsesform. Det anslås i forslaget, at overtagelsen vil medføre en årlig udgift på 120. mio. kr. Lagtinget 1. behandlede forslaget den 1. september 2020.

Modsat forslaget om overtagelse af Landslægen, jf. ovenfor, syntes debatten at vise, at der ikke vil være et flertal i Lagtinget for overtagelsen, da det ikke møder tilslutning fra partierne i landsstyret, bl.a. fordi det vil være en udgiftstung overtagelse, og fordi overtagelsen ikke er en del af landsstyrets koalitionsaftale. Det var især politiledelsen på Færøerne, politireformen og grænsekontrollen, der fyldte i Lagtingsdebatten, og her fremhævede både medlemmer fra landsstyrekoalitionen og oppositionen det uheldige i, at der ikke findes færinger inden for politiledelsen på Færøerne.

Lagmanden har indledt arbejdet med at ajourføre den færøske styrelsesordning

Som senest nævnt i Indberetning 3/2020 havde medlemmer af Lagtinget fra Javnaðarflokkurin og Tjóðveldi i forrige lagtingssamling fremlagt et forslag til ændring af den færøske styrelsesordning (Stýrisskipan Føroya). Forslaget indeholdt sproglige ændringer, således at kvinder og mænd ligestilles i forhold til benævnelser. Lovforslaget faldt i forbindelse med 2. behandlingen. Lagmanden tilkendegav i forbindelse med lagtingsbehandlingen, at man bør revidere hele loven om styrelsesordningen og ikke kun en enkelt del.

Efterfølgende har lagmanden i en pressemeddelelse oplyst, at han nu vil sætte gang i arbejdet med at ajourføre styrelsesordningen, hvor man blandt andet skal se nærmere på muligheden for at ændre benævnelsen lagtingsformand, lagtingsmænd, lagmand og landstyremand, således at kvinder og mænd ligestilles i forhold til benævnelser, ligesom afsnittet om landets finanser bør revideres. Endvidere bør man revidere bestemmelsen om, at internationale overenskomster står over færøsk lov, ligesom man bør se nærmere på, om personer under værgemål også skal have mulighed for at stemme til Lagtingsvalget.

Lagmanden udtaler, at da styrelsesloven rangerer over andre love, bør ændringer i styrelsesloven have en bred politisk opbakning. Lagmanden håber derfor på, at man i fællesskab kan nå til enighed om, hvilke ændringer der skal foretages.

Den nuværende styrelseslov blev vedtaget i Lagtinget i 1994, og loven er ikke ændret siden. Ændringer af styrelsesordningen kræver, at to på hinanden følgende Lagting vedtager lovændringerne.

Mulighed for tildeling af dansk personnummer til færinger

Der er fra færøsk side rejst et ønske om mulighed for tildeling af dansk personnummer til færinger, da dette vil lette adgangen for færinger til danske institutioner i forbindelse med bl.a. udbetaling af pensioner, flytning til Danmark, optagelse på studier, sygebehandling m.m.

Som et resultat af dette ønske har Social- og Indenrigsministeriet udarbejdet et forslag om at tilvejebringe den nødvendige hjemmel i CPR-loven. De relevante bestemmelser i CPR-loven skal efterfølgende sættes i kraft for Færøerne ved en kongelig anordning. Forslaget giver Rigsombudsmanden på Færøerne adgang til at tildele personnumre til danske statsborgere bosat på Færøerne.

Det er ikke meningen, at det danske personnummer skal anvendes på Færøerne. Færøerne har eget folkeregistreringssystem og eget personnummer (persóntal).

Forslaget har mødt hård kritik fra især Tjóðveldi, hvor lagtingsmedlem Sirið Steenberg blandt andet har udtalt, at lovforslaget er med til at gøre Færøerne til en dansk provins, og at forslaget underminerer arbejdet med Digitalisering af Færøerne (*Talgildu Føroyar*). Hun mener endvidere, at forslaget er med til at integrere færinger mere i rigsfællesskabet og danske systemer, hvilket Tjóðveldi tager afstand fra. Sirið Steenberg finder det ligeledes uheldigt, at danske systemer får rådighed over personoplysninger på færinger.

En meningsmåling som Spyr.fo har foretaget for Portal.fo, og hvor 500 personer har deltaget, viser, at 69 pct. af de adspurgte ønsker, at færinger skal have mulighed for at få dansk personnummer, hvorimod 19 pct. svarer nej til spørgsmålet. 12 pct. har ikke taget stilling. Det følger af meningsmålingen, at 97 pct. af Sambandsflokkurins vælgere ønsker, at færinger skal have mulighed for at få dansk personnummer, hvorimod kun 20 pct. af de vælgere, der stemmer på Tjóðveldi, har sagt ja til dansk personnummer til færinger. Endvidere fremgår det af meningsmålingen, at 50 pct. af de adspurgte i forvejen har et dansk personnummer.

Valg af 5G-udbyder på Færøerne

Som det fremgik af Indberetning nr. 3/2000 udsendte lagmand Bárður á Steig Nielsen (Sambandsflokkurin) den 13. maj 2020 en pressemeddelelse, hvori han gør det klart, at færinger fremover skal vænne sig til, at telekommunikation i fremtiden er en del af sikkerhedspolitikken. Det betyder, at infrastrukturen på teleområdet i større udstrækning bliver koblet til sikkerheds- og forsvarsområdet. Efterfølgende har der været en del kritik af lagmandens udtalelser, og blandt andet Høgni Hoydal (formand for Tjóðveldi) mener, at lagmanden nu har givet Danmark det fulde ansvar for teleområdet, som ellers er et overtaget sagsområde.

Jan Ziskasen, direktør for Føroya Tele, gav i et interview med KVF (den færøske radio- og tv station) den 10. juli 2020 udtryk for, at Føroya Tele forventer at fravælge Huawei som kommende 5G leverandør på Færøerne, og at den endelige afgørelse ville blive truffet efter sommerferien. Jan Ziskasen tilkendegav, at den seneste tids udvikling gør det meget svært for Føroya Tele at vælge Huawei og henviste bl.a. til statsministerens og lagmandens udtalelser om kritisk teleinfrastruktur. Endvidere tilføjer Jan Ziskasen, at såfremt Føroya Tele vælger Huawei som udbyder af netværket, vil det fremadrettet blive meget svært for Føroya Tele at operere på nogle af de markeder, f.eks. det britiske marked, hvor Føroya Tele i dag er aktiv.

Den 17. juli 2020 bragte KVF i nyhedsudsendelsen D&V et indslag om kommende leverandør til det færøske 5G net. Bill Justinussen, Miðflokkurin, og formand for Lagtingets Udlandsudvalg, tilkendegav, at det bør være de færøske myndigheder og ikke teleselskaberne, som skal beslutte, hvem der

skal være kommende netværksleverandør på Færøerne. Nu hvor det er blevet et spørgsmål om sikkerhedspolitisk og storpolitik, kommer vi ikke uden om at vise omverdenen, hvor Færøerne hører til, og koster det en frihandelsaftale med Kina, må Færøerne leve med det, sagde Bill Justinussen.

Landsstyremanden for udenrigsanliggender, Jenis av Rana, som ligeledes blev interviewet i D&V, tilkendegav, at det fortsat bør være de private teleselskaber, som selv træffer beslutningen om, hvem de vælger som kommende netværksleverandør. Jenis av Rana var dog enig med sin partifælle Bill Justinussen om, at såfremt de private teleselskaber ikke selv træffer en beslutning, så må myndighederne tage beslutningen for dem. Landsstyret vil dog helst ikke blande sig i private virksomheders beslutninger.

I forbindelse med spørgsmålet om det overtagne sagsområde telekommunikation, var Forsvarsminister Trine Bramsen og justitsminister Nick Hækkerup, begge kaldt i åbent samråd i Folketinget den 23. september 2020. Forsvarsministerens klare budskab var, at man fra dansk side ikke ønsker at tilbagetage området telekommunikation, som er et overtaget sagsområde. Man ønsker derimod i samarbejde med Færøerne og Grønland at udarbejde et lovforslag, der forventes fremsat tidligt næste år, om valg af 5G leverandør. Tanken med lovinitiativet er, at teleselskaberne i fremtiden selv kan vælge 5G-leverandør, men at leverandøren skal leve op til de krav, som en kommende lovgivning på området vil indføre.

Både direktøren og bestyrelsesformanden i Føroya Tele har besluttet at fratræde deres poster
Føroya Tele skal have både ny direktør og bestyrelsesformand, efter at henholdsvis Jan Ziskasen og Ómar Svavarson har besluttet at fratræde deres poster. Årsagen hertil er, at de ikke er enige i den nuværende koalitions håndtering af teleområdet. Koalitionen har således oplyst, at net-delen (fremover NET) skal udskilles fra moderfirmaet Føroya Tele og være en selvstændig virksomhed adskilt fra Føroya Tele. NET har fået ny bestyrelse, hvilket har medført, at Føroya Tele har mistet formandsposten i bestyrelsen, ligesom Jan Ziskasen i foråret mistede sin bestyrelsespost i NET.

Jan Ziskasen har været direktør i Føroya Tele siden november 2015, hvor han kom tilbage til Færøerne efter han i mange år havde boet i USA og arbejdet for Kraft. Ómar Svavarson har været formand i bestyrelsen siden juli 2015. På trods af opsigelserne har Jan Ziskasen oplyst, at han bliver siddende i jobbet, indtil der bliver fundet en afløser.

Efterfølgende har direktøren og bestyrelsesformanden været indkaldt til møde hos landsstyremanden for finansanliggender Jørgen Niclasen, som har givet udtryk for, at han er ked af at miste to så dygtige medarbejdere, som han håber på, vil trække deres beslutninger tilbage. Endnu er der ikke kommet en afklaring.

Landsstyremanden for udenrigsanliggender Jenis av Rana og forsvarsministeren har drøftet spørgsmålet om opsættelse af en overvågningsradar på Færøerne

Landsstyremanden for udenrigsanliggender Jenis av Rana (Miðflokkurin) oplyste den 5. august 2020 til Kringvarp Føroya (Færøerne radio- og tv), at han havde haft møde med forsvarsminister Trine Bramsen, hvor de blandt andet drøftede muligheden for opsætning af en radar på Sornfelli på Færøerne. Radaren skal anvendes til militære og civile formål, herunder overvågning af flytrafik og fiskeri.

Jenis av Rana oplyste efter mødet, at det er sandsynligt, at der kommer en radar på Færøerne, men at sagen ikke er blevet diskuteret og behandlet i hans politiske bagland endnu.

Udmeldingen medførte reaktioner fra især Tjóðveldi, hvor partiets formand i medierne skarpt kritiserede sagen og lagde vægt på, at Færøerne selv skal kunne forhandle med NATO og stormagterne om, hvad de vil på Færøerne, og at det kun er Lagtinget, som kan behandle og godkende aftaler om militære beslutninger på Færøerne.

Sagen blev debatteret i Kringvarp Føroya den 11. august 2020, hvor bl.a. Peter Viggo Jakobsen fra Forsvarsakademiet deltog. Han oplyste, at Danmark allerede i forbindelse med den arktiske analyse i 2016 konstaterede et behov for en radar på Færøerne, men at arbejdet først er kommet i gang nu efter pres fra USA.

Lagtingsmedlem Kristina Háfoss stiller spørgsmål til lagmanden om muligt aflytning på Færøerne i forbindelse med sagen om Forsvarets Efterretningstjeneste.

Lagtingsmedlem og tidligere landsstyremedlem for finansanliggender, Kristina Háfoss (Tjóðveldi), rejste den 2. september 2020 en mundtlig forespørgsel i Lagtinget til lagmand Bárður á Steig (Sambandsflokkurin), vedrørende sagen fra Forsvarets Efterretningstjeneste om aflytning og videregivelse af oplysninger til NSA.

Kristina Háfoss ønskede blandt andet at få oplyst, hvorvidt NSA havde fået adgang til oplysninger om færinger, herunder færøske virksomheder.

Kristina Háfoss oplyser i bemærkningerne til forespørgslen, at man allerede under den forhenværende koalition var blevet orienteret om mulig aflytning af mobiltelefonerne hos landsstyremedlemmerne, men at man ikke var vidende om, hvem der stod bag aflytningerne.

Lagmanden lagde i sin besvarelse vægt på, at Forsvarets Efterretningstjeneste er et uafhængigt organ, og at man naturligvis ikke har indsigt i alt, hvad de laver, men at man må lægge til grund, at Forsvarets Efterretningstjeneste agerer inden for lovens rammer. Lagmanden fandt det svært at diskutere sagen i Lagtinget, da sagen endnu ikke var blevet drøftet i Folketinget og påpegede, at man har kontrolorganer i Danmark for så vidt angår Forsvarets Efterretningstjenestes virksomhed, og at sagen er taget op politisk i Danmark.

Kristina Háfoss stillede efterfølgende lagmanden en § 52a forespørgsel (skriftlig forespørgsel) angående samme sag, hvor Kristina Háfoss blandt andet spurgte ind til, om Forsvarets Efterretningstjeneste har adgang til digital kommunikation hos færøske borgere og virksomheder, og om landsstyret har modtaget orientering om, at færøske borgere eller virksomheder er blevet aflyttet. Af lagmandens

besvarelse fremgår det, at hverken lov om Forsvarets Efterretningstjeneste eller lov om cybersikkerhed er gældende på Færøerne. Dernæst oplyste lagmanden, at landstyre ikke er bekendt med, at der er sket aflytning af færøske personer eller virksomheder.

Lagmanden oplyste endvidere, at landsstyremanden for udenrigsanliggende Jenis av Rana har meddelt forsvarsministeren, at landstyre ønsker at blive orienteret, såfremt Forsvarsministeriet skulle blive bekendt med mulig aflytning af færinger eller færøske virksomheder. Lagmanden redegjorde herefter kort for den rapport, som Tilsynet med Efterretningstjenesterne havde afgivet til Forsvarsministeriet den 21. august 2020 vedrørende sagen.

Udenrigsminister Jeppe Kofod på besøg på Færøerne

Den 3. september 2020 blev der afholdt møde mellem den danske udenrigsminister Jeppe Kofod og den færøske landsstyremand for udenrigsanliggende Jenis av Rana (Miðflokkurin). Mødet blev afholdt på Færøerne.

På det efterfølgende pressemøde oplyste Jeppe Kofod blandt andet, at man i øjeblikket arbejder med at

se på Færøernes rolle i den arktiske strategi, som efter planen skal præsenteres i begyndelsen af kommende år.

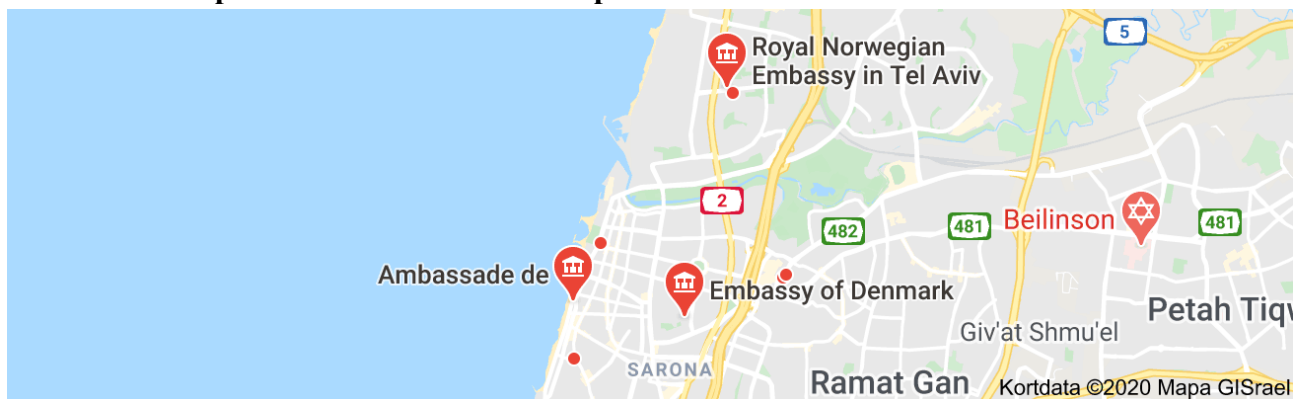
I forhold til Færøernes rolle i udenrigspolitiske anliggender oplyste Jeppe Kofod, at det er hans ønske, at både Grønland og Færøerne bliver inddraget mere i det udenrigspolitiske arbejde, hvilket også var baggrunden for, at han, som den første udenrigsminister i Danmark, havde inviteret Jenis av Rana og Grønlands naalakkersuisoq for udenrigsanliggender Steen Lyng med til møde med den amerikanske udenrigsminister Mike Pompeo.

Under pressemødet tilkendegav Jenis av Rana, at han var særdeles tilfreds med mødet med Mike Pompeo, som havde medført mulighed for igangsættelse af et mere formelt samarbejde mellem Færøerne og USA. Vedrørende Færøernes rolle i internationale organisationer oplyste Jenis av Rana, at Færøerne ønsker medlemskab i WHO og WTO samt observatørstatus i FN. Jeppe Kofod oplyste i denne forbindelse, at Danmark vil arbejde for, at Færøerne får associeret medlemskab i WHO.

Jenis av Rana var endvidere vært ved det efterfølgende besøg, hvor Jeppe Kofod besøgte Suðuroy og så kulturhuset SALT og fiskefabrikken Varðin Pelagic.

Inden afrejse den 5. september havde Jeppe Kofod møde med Lagtingets Udenlandsudvalg.

Den færøske repræsentation i Israel bliver placeret i Tel Aviv

Når Færøernes repræsentation åbner i Israel, bliver det i Tel Aviv og ikke i Jerusalem, som landsstyremanden for udenrigsanliggende Jenis av Rana ellers oprindeligt havde ønsket. Jenis av Rana har begrundet beslutningen med, at der var for stor politisk modstand, både på Færøerne og i Danmark, mod at placere repræsentationen i Jerusalem. Det er planen, at repræsentationen, der skal holde til i den danske ambassade i Tel Aviv, skal etableres i november måned. I øjeblikket søger man efter en repræsentationschef til at varetage jobbet.

Repræsentationen i Israel bliver Færøernes syvende udenlandske repræsentation. Tidligere i år åbnede Færøerne en repræsentation i Beijing, og man har endvidere repræsentationer i London, Reykjavík, Moskva, Bruxelles og København. Jenis av Rana har endvidere udtalt, at den næste repræsentation kan tænkes at blive placeret i Washington.

Færøernes Økonomiske Råd med ny rapport

Efterårsrapporten fra Færøernes Økonomiske Råd (Búskaparráðið) udkom medio september. Det fremgår af rapporten, at den forventede økonomiske fremgang for 2020 vendes til økonomisk tilbagegang. Rådet forventer en negativ vækst i BNP (i løbende priser) i indeværende år på minus 6,9 pct., men en positiv vækst i BNP i 2021 på 5,5 pct. For landskassen forventes i 2020 et underskud på 583 mio. kr., mens resultatet for 2021 forventes at blive et underskud på 570 mio.kr.

Den negative vækst skyldes den påvirkning, som corona-pandemien har haft på især fiskerierhvervet og turismen. Det private forbrug synes ikke at være påvirket meget af corona-situationen, hvilket begrundes med, at flere husstande ikke har været ude at rejse i år, men i stedet har brugt flere penge på Færøerne.

Rådet fraråder særlige økonomiske tiltag for at reducere landskassens underskud i indeværende år, men opfordrer i stedet til en jævn og stabil finanspolitik samt højere afgifter på fiskeressourcer.

Landsstyremanden for finansanliggender Jørgen Niclasen (Fólkaflokkurin) er ikke enig med Rådet i dets anbefaling om højere afgifter på fiskerierhvervet, idet han mener, at erhvervet nu har fået trykke rammer med den nye fiskerilov¹, hvor man bl.a. afskaffede auktionerne på fiskekvoter og forlængede fiskerilicenserne. Han mener desuden, at det kan blive nødvendigt med tiltag for at afhjælpe den negative effekt, som corona-pandemien har på økonomien.

¹ Den nye fiskerilov er beskrevet nærmere i Indberetning nr. 8/2019 og nr. 1/2020.

Efterårsrapporten fra Færøernes Økonomiske Råd, som er på færøske, kan læses ved at følge dette link: [Búskaparráðsfrágreiðing september 2020](#). En engelsk sammenfatning findes på side 97 i rapporten.

Færøerne bevarer sin nuværende kreditvurdering Aa2 i Moody's nyeste rapport

I den nyeste rapport fra det økonomiske analyseinstitut Moody's bevarer Færøerne sin kreditvurdering Aa2 med stabile udsigter, som er den tredjehøjeste rating ud af i alt 21. Rapporten påpeger, at en højere rating forudsætter en mere diversificeret økonomi, der ikke er så afhængig af fiskeriet.

Forbindelsen til Danmark anses som en positiv faktor ifm. kreditvurderingen, da man anser det for meget sandsynligt med økonomisk støtte fra Danmark ved en eventuel tilbagegang i den færøske økonomi. Færøernes autonome finanspolitik anses endvidere som en økonomisk styrke, da dette sikrer Færøerne finansiell fleksibilitet.

Ifølge rapporten, har corona-pandemien ramt den færøske økonomi hårdt, og landskassens gæld forventes at stige i 2020. Dog forventes gælden at falde igen allerede i 2021. Rapporten påpeger, at landskassen har en stor likvid reserve, der kan agere som stødpude mod økonomiske udsving.

Af økonomiske udfordringer fremhæves, at den færøske økonomi er smal og udsat for udsving inden for fiskerierhvervet og relaterede markeder. Risikoen for disse udsving opvejes dog delvist ved, at man har udvidet eksportmarkedet, især med lande uden for EU, såvel som en diversificering af, hvilke fisk der fanges og opdrættes. Endvidere nævnes det, at det voksende befolkningstal på Færøerne vil kræve øgede investeringer i infrastrukturen.

Hele rapporten fra Moody's kan læses ved at følge dette link til Færøernes Landsbanks hjemmeside, hvorfra man kan hente rapporten: [Moody's kreditvurdering august 2020](#).

Landsstyret har fremsat forslag til finanslov for 2021

Landsstyremand for finansanliggender, Jørgen Niclasen fra Fólkaflokkurin, fremsatte den 30. september 2020 landsstyrets forslag til finanslov for 2021 (FFL-2021). Landsstyret budgetterer for 2021 med et DAU-resultat for landskassen på minus 172 mio. kr., jf. tabel 1 nedenfor.

I forbindelse med fremsættelsen har Fíggjarmálaráðið (Landsstyreområdet for finansanliggender) revideret skønnet for 2020. Situationen med COVID-19 har betydet både faldende indtægter og stigende udgifter, hvorfor man for 2020 umiddelbart forventer et underskud 367 mio. kr.

Af den økonomiske redegørelse, der ledsager finanslovsforslaget, fremgår det dog, at man forventer et underskud for 2020 i nærheden af 500 mio. kr., da man imødeser ekstraordinære udgifter til offentlige aktieselskaber. Det forventes, at Atlantic Airways, som er ejet af landet, får brug for økonomisk hjælp pga. situationen med COVID-19. På denne baggrund forventes DAU-resultatet for 2020 at blive mere end 900 mio. kr. lavere end i 2019.

Tabel 1: Landskassens drifts- og anlægsudgifter, mio. kr.

	Regnskab 2019	FL-2020	Skøn 2020	FFL-2021
Indtægter	5.853	5.944	5.707	5.837
Udgifter	5.425	5.752	6.074	6.009
- driftsudgifter	4.970	5.308	5.561 ¹⁾	5.557
- anlægsudgifter	454	444	513	452
DAU-resultat	428	192	-367²⁾	-172

1) Heraf er ca. 200 mio. kr. tillægsbevillinger pga. COVID-19.

2) Landsstyret forventer herudover ekstraordinære udgifter til offentlige aktieselskaber som følge af COVID-19.

Kilde: Fíggjarmálaráðiðs økonomiske redegørelse ifm. FFL-2021.

Jørgen Niclasen nævnte i forbindelse med præsentationen, at den færøske økonomi ikke ser ud til blive så hårdt ramt som frygtet i foråret, og at landsstyret løbende har nedjusteret forventningerne til underskuddet på landskassens budget for 2020. Som Færøernes Økonomiske Råd ser landsstyret heller ikke et behov for at stimulere økonomien, da udgangspunktet er godt efter en lang periode med stor vækst.

I forbindelse med udarbejdelse af finansloven har Fíggjarmálaráðið indlagt en forudsætning om, at der i 2020 bliver et fald i BNP (løbende priser) på 5-7 pct., som i 2021 bliver vendt til en vækst på 3-4 pct. Denne forudsætning ligger nogenlunde på linje med vurderingen ovenfor fra Færøernes Økonomiske Råd. Der er dog stor usikkerhed om forventningerne til den økonomiske udvikling pga. corona-situationen. Hertil kommer usikkerhed om Brexit og de kyststatsaftaler om fiskeriet, som Færøerne har med andre lande, og som udløber ved årsskiftet.

På finanslovsforslaget har landsstyret bl.a. valgt at prioritere større rådighedsbeløb til pensionisterne (i alt knap 1.100 kr. mere om måneden, når alt er fuldt indfaset i løbet af 2020-2021), sundhedsvæsenet (uddannelse af flere yngre læger mv.), øget vedligehold af bygninger og infrastrukturen. Dertil kommer bl.a., at man vil etablere en færøsk vejrtjeneste.

Man vil forsøge at dæmpe stigningen i driftsudgifterne, men vil ifølge landsstyrets plan for de langsigtede anlægsinvesteringer de kommende 10 år fastholde det nuværende niveau for anlægsudgifterne, der for 2021 forventes at ligge lidt over 500 mio. kr., hvis man medregner anlægsudgifter overført fra tidligere år. I 2021 prioriterer man bl.a. to nye tunneller, heraf en på Suðuroy og en på Nordøerne, samt nye til- og frakørselsveje i forbindelse med den nye undersøiske tunnel mellem Tórshavn og Eysturoy, som snart tages i brug. I forbindelse med præsentationen af finanslovsforslaget nævnte Jørgen Niclasen også, at man fra 2025 og frem, når landskassen ikke længere indbetaler 50 mio. kr. årligt til Eysturoyar- og Sandoyartunnellerne, vil afsætte 100 mio. kr. årligt til et aktieselskab, der skal bygge en tunnel til Suðuroy.

Regeringen har besluttet at justere modellen for udpegning af SIFI banker på Færøerne

Regeringens beslutning om at justere modellen for udpegning af SIFI institutter (Systemisk Vigtige Finansielle Institutter) på Færøerne sker efter en henstilling fra Det Systemiske Risikoråd, hvor Rådet henstiller til, at der som supplerende kriterium for at blive udpeget som SIFI institut på Færøerne bliver indført en nedre, absolut grænse på færøske pengeinstitutters balancestørrelse. Konkret betyder det, at pengeinstitutter med en balancestørrelse under 3 mia. kr. ikke fremover vil blive udpeget som et SIFI institut, selv om banken opfylder de øvrige betingelser. Færøernes tredjestørste pengeinstitut, Norðoya Sparikassi, vil efter de nye kriterier ikke længere opfylde betingelserne. Det forventes, at de

nye retningslinjer træder i kraft fra den 1. januar 2021. Da SIFI'er på Færøerne udpeges i juni hvert år, vil grænsen på balancestørrelse på 3 mia. kr. ved udpegning af SIFI'er på Færøerne blive anvendt første gang i juni 2021.

Først i 2021 bliver der taget stilling til, hvornår den generelle systemiske buffer på Færøerne skal hæves

I marts 2020 besluttede erhvervsministeren, efter henstilling fra Det Systemiske Risikoråd, midlertidigt at reducere den generelle systemiske buffer på Færøerne fra 3 pct. til 2 pct. Henstillingen var en reaktion på usikkerheden og udfordringerne forbundet med COVID-19. Kapitallettelsen skulle bidrage til at give de færøske banker bedre muligheder for at absorbere eventuelle tab og fortsætte kreditgivning. Rådet har nu besluttet, at det tidligst i 2021 vil henstille til at hæve den systemiske buffer på Færøerne til 3 pct. Desuden har Rådet besluttet at anvende en varslingsperiode på 12 måneder fra det henstilles, at buffersatsen ændres, til ændringen træder i kraft. Varslingen har til formål at lette de færøske bankers kapitalplanlægning. Det færøske Risikoråd, (Føroya Váðaráð) støtter denne beslutning.

Rusland har genåbnet for import af makrel og laks fra Færøerne

Som det fremgik af Indberetning 1/2020 indførte de russiske myndigheder i januar et forbud mod import af opdræt laks fra Bakkafrost. Forbuddet kom efter at de russiske veterinærmyndigheder fandt uønskede bakterier i laksen fra Bakkafrost. Pelagos har fra april i år ligeledes været omfattet af et forbud mod import af makrel.

Fra starten af august blev det dog igen muligt for både Pelagos, og Bakkafrost at eksportere henholdsvis makrel og laks til Rusland.

Årsregnskabet for ALS (den færøske arbejdsløshedskasse) viser stort overskud i 2019

Årsregnskabet for ALS for 2019 er nu offentliggjort og viser et overskud på 200 mio. kr., som er det største overskud, siden ALS blev grundlagt i 1992. Indtægterne udgjorde 245,2 mio. kr., og de samlede udgifter, som var 20 mio. kr. lavere end året før, udgjorde 51,2 mio. kr., hvilket er det laveste siden 2008. Den samlede formue voksede i 2019 med 213 mio. kr. og egenkapitalen udgjorde 911 mio. kr. ved årets slutning. I gennemsnit var der i 2019 1,8 pct. fuldtidsarbejdsløse.

Hjælpepakkerne, der blev vedtaget i forbindelse med, at corona-pandemien ramte Færøerne, kostede ALS 115 mio. kr. i udbetalt løntilskud frem til juni måned. Udgifterne i juli og august måned blev dækket af landskassen. Inden lagmanden i marts måned valgte at lukke landet ned modtog i alt 289

personer dagpenge fra ALS. Efter at landet er åbnet op igen, og hjælpepakkerne er ophørt, ligger antal modtager af dagpenge fra ALS på næsten samme niveau som inden corona-krisen.

Den færøske turistbranche er hårdt ramt som følge af COVID-19

Da det fra den 15. juni igen blev muligt at rejse til Færøerne uden 14 dages karantæne, gik der ikke lang tid, før turisterne igen var at se i gaderne.

At Færøerne på daværende tidspunkt havde været corona-frit i mange uger, var ligeledes en medvirkende årsag til, at mange turister valgte Færøerne som deres rejsedestination.

Men selv om turisterne så småt vendte tilbage i juli og august måned, har corona-pandemien medført stor nedgang i antallet af turister. Ifølge Færøernes statistik (Hagstova) er antallet af overnatninger i august måned faldet med godt 7.000 sammenlignet med året før. Samlet set er antal hotelovernatninger i perioden fra januar til juli 2020 faldet med 54 pct. sammenlignet med samme periode året før.

Nedgangen ses ligeledes i antallet af rejsende til og fra Færøerne. I august måned 2020 rejste således 25.152 personer gennem Vágar Lufthavn, hvilket er en halvering sammenlignet med august måned året før. Regin I. Jakobsen, direktør for lufthavnen, oplyser, at lufthavnen i høj grad er påvirket af corona-situationen i Danmark.

Det færøske flyselskab Atlantic Airways oplyser, at deres omsætning ligeledes er faldet væsentligt som følge af corona-situationen, og salget ligger i øjeblikket på 40-50 pct. ift., hvad det plejer at være. Som en følge af situationen opsagde Atlantic Airways i maj ca. 100 medarbejdere, herunder 19 piloter. Selskabet har efterfølgende valgt at ansætte seks piloter igen, herunder fire som freelance. Piloternes fagforening er ikke enig i selskabets genansættelsesprocedure og finder det bekymrende, at fire piloter bliver ansat som freelance, da dette betyder forringede ansættelsesvilkår. Fagforeningen har opbakning fra Fakfelagsráðið, der repræsenterer 31 fagforeninger på Færøerne, samt FPU (Flybranchens Personale Union) der har udtalt sig kritisk over for Atlantic Airways fremgangsmåde. Direktør i Atlantic Airways, Jóhanna á Bergi, begrundet freelance-ansættelserne med, at selskabet har brug for fleksibilitet som følge af den usikre fremtid.

Som omtalt i afsnittet om COVID-19 på Færøerne har Lagtinget vedtaget et lovforslag, som pålægger flyselskaberne at opkræve en afgift på 312 kr. for hver rejsende for den obligatoriske COVID-19 test ved indrejse til Færøerne. SAS har efterfølgende valgt at indstille sine flyrejser til Færøerne fra 1. oktober 2020 og på ubestemt tid. SAS begrundet afgørelsen med det ekstra administrative arbejde, som den pålagte afgiftsopkrævning vil kræve, samt redueringen i antal flyrejsende.

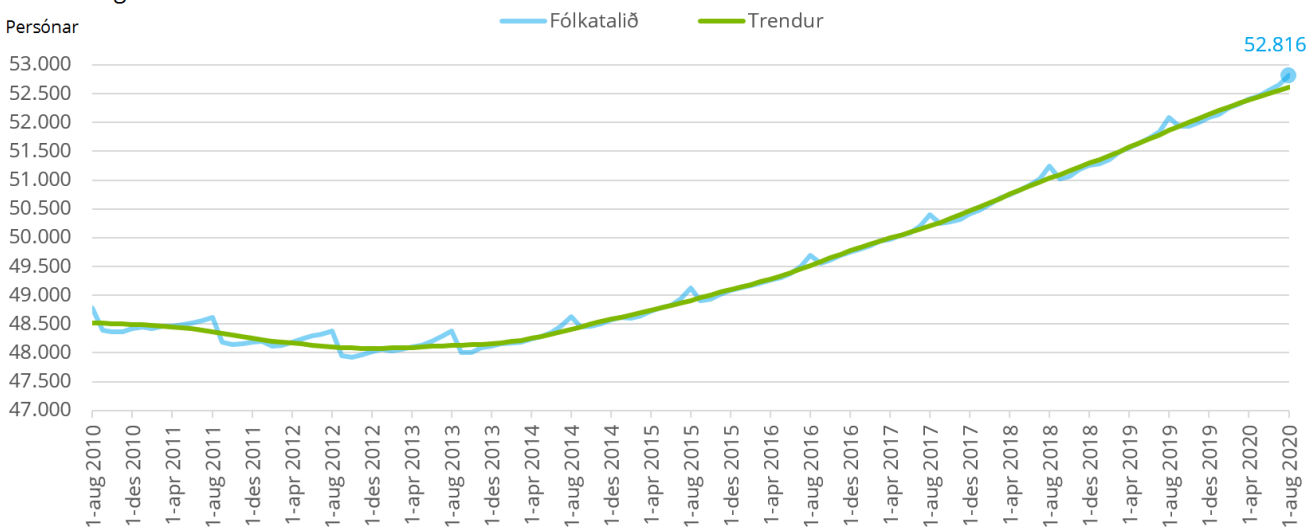
Befolkningstallet fortsætter sin vækst, dog med mindre fart end tidligere

Som det fremgik af Indberetning 2/2020 steg befolkningstallet med 1,6 pct. i løbet af 2019 og udgjorde den 1. januar 52.153. Den 1. august 2020 var befolkningstallet steget til 52.816, som er 733 flere end den 1. august 2019. Væksten udgjorde i denne periode 1,4 pct. I samme periode fra 1. august 2018 til 1. august 2019 var væksten 1,7 pct. Det er især Tórshavnsområdet, som forsat står for den største befolkningsvækst.

Fólkatalið

Mánaðarlíga

Persónar

Kilde: Hagstova

Lagtingets ombudsmand stopper med udgangen af 2020

Lagtingets ombudsmand Sólja í Ólavsstovu, som har været ombudsmand siden 2006, stopper med udgangen af 2020.

Ombudsmanden vælges af Lagtinget for en 5-årig periode. Færøerne fik sin første ombudsmand den 1. januar 2001.

Af årsberetningen fra Lagtingets ombudsmand fremgår det, at institutionen i 2019 modtog i alt 72 klager, hvoraf 59 var færdigbehandlet pr. 31. december 2019. Endvidere tog ombudsmanden af egen drift to sager op til undersøgelse.

Af sager færdigbehandlet i 2019, som også indeholder klager modtaget i 2018, fik 18 medhold, 48 klager endte med en anden resultat end medhold, mens 11 klager blev afvist.

Steen Nørskov udnævnt til chefpolitiinspektør

Steen Nørskov er med virkning fra 1. juli 2020 blevet udnævnt til chefpolitiinspektør på Færøerne. Steen Nørskov har været konstitueret i stillingen siden 2018.

Steen Nørskov udtaler i forbindelse med udnævnelsen, at: ”Det er med glæde og en vis stolthed, at jeg nu er udnævnt til chefpolitiinspektør på Færøerne. De sidste 2½ år har vist mig, at politiembedet er sammensat af særdeles dygtige medarbejder, og jeg vil fremover fortsat være en del af dette fællesskab, som til dagligt stræber efter at skabe et professionelt politi, der tjener det færøske samfund. Jeg vil gøre mit bedste for, at samarbejdet mellem os og Rigspolitiet fortsat vil være godt og udviklende, således at det færøske samfund ser os som et tidssvarende politi.”

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink that reads 'Lene M. Johansen'. The signature is written in a cursive, slightly slanted style.

Lene Moyell Johansen